

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра біології, здоров'я людини та фізичної терапії

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 8 „Менеджмент природно-заповідного фонду”

Спеціальність	E1 „Біологія та біохімія” (шифр і назва спеціальності)
Освітньо- професійна програма	„Біологія” (назва освітньо-професійної програми)
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Факультет	Психолого-природничий (назва факультету)

2025–2026 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни „Менеджмент природно-заповідного фонду” для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю Е1 „Біологія та біохімія”.

Мова навчання: українська

Розробник: **Борис Берташ**, доцент кафедри біології, здоров'я людини та фізичної терапії, канд. екон. наук

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри біології, здоров'я людини та фізичної терапії

Протокол № 7 від „24” червня 2025 року

Завідувач кафедри біології, здоров'я людини та фізичної терапії

Інна СЯСЬКА

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією психолого-природничого факультету

протокол №5 від „26” червня 2025 року

Голова навчально-методичної комісії психолого-природничого факультету:

(доц. Ірина ТРОХИМЧУК)

(підпис)

© Б.М.Берташ, 2025 рік

© РДГУ, 2025 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань Е „Природичі науки, математика та статистика”	Обов’язкова	
Модулів – 1	Спеціальність: Е1 „Біологія та біохімія”	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		1-й	1-й
		Семестр	
Індивідуальне науково-дослідне завдання – не передбачене		1-й	1-й
		Лекції	
		20 год.	4
		Практичні	
		20 год.	4
Загальна кількість годин – 120	Ступінь вищої освіти: Магістр	Самостійна робота	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 6		80 год.	112
		Індивідуальні завдання: -	
		Вид контролю: залік	
Передумови для вивчення дисципліни: вивчення дисципліни „Антропогенна трансформація флори України”.			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування у майбутніх спеціалістів сучасної системи поглядів і спеціальних знань зі створення, організації управління територіями та об’єктами природно-заповідного фонду України, забезпечення їх збереження проведення наукових досліджень на їх територіях.

Завдання:

вивчення основних понять природно-заповідної справи і принципів функціонування природно-заповідних територій та об’єктів; набуття практичних навичок біологічних досліджень, спрямованих на виявлення перспективних до заповідання територій та об’єктів, формування документації на їх створення, організації їх територій, управління природно-заповідними територіями та об’єктами; проведення наукових досліджень в них.

3. Очікувані результати навчання

В процесі опанування даної дисципліни здобувач вищої освіти набуває здатності розв’язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми, пов’язані з виявленням перспективних для заповідання територій та об’єктів, їх створенням, організацією їх територій, управління ними та науковими дослідженнями на їх територіях, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням положень, теорій та методів природничих, в т.ч. біологічних, управлінських та економічних наук та

наступних **професійних компетенцій**:

- **інтегральної** - здатності розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі біології при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог;

- **загальних**:

- ЗК-01 - здатності працювати у міжнародному контексті;

- ЗК-03 - здатності генерувати нові ідеї (креативність);

- ЗК-05 - здатності розробляти та керувати проектами;

- **спеціальних (фахових)**:

- СК-1 - здатності користуватися новітніми досягненнями біології, необхідними для професійної, дослідницької та/або інноваційної діяльності;

- СК-4 - здатності аналізувати і узагальнювати результати досліджень різних рівнів організації живого, біологічних явищ і процесів;

- СК-7 - здатності діагностувати стан біологічних систем за результатами дослідження організмів різних рівнів організації;

- СК-9 - здатності застосовувати законодавство про авторське право для потреб практичної діяльності;

- СК-10 - здатності використовувати результати наукового пошуку в практичній діяльності.

Основними **програмними результатами** навчання є:

- РН-3 - здійснювати злагоджену роботу на результат у колективі з урахуванням суспільних, державних і виробничих інтересів;

- РН-6 - аналізувати біологічні явища та процеси на молекулярному, клітинному, організменному, популяційно-видовому та біосферному рівнях з точки зору фундаментальних загальнонаукових знань, а також за використання спеціальних сучасних методів досліджень;

- РН-9 - планувати наукові дослідження, обирати ефективні методи дослідження та їх матеріальне забезпечення;

- РН-13 - дотримуватися основних правил біологічної етики, біобезпеки, біозахисту, оцінювати ризики застосування новітніх біологічних, біотехнологічних і медико-біологічних методів та технологій, визначати потенційно небезпечні організми чи виробничі процеси, що можуть створювати загрозу виникнення надзвичайних ситуацій.

При цьому здобувачі вищої освіти повинні знати:

- основні поняття та
терміни, якими оперує галузь,

-теоретичні основи менеджменту природно-заповідного фонду та їх сучасні концепції,

-вплив макро- та мікросередовища на ефективність діяльності установ

природно-заповідного фонду,

- методи і моделі стратегічного планування менеджмент-планів установ природно-заповідного фонду,
- форми і методи управління установами природно-заповідного фонду;

вміти:

- готувати обґрунтування на створення об'єктів, оголошення територій природно-заповідного фонду чи резервування земель під створення об'єктів чи оголошення територій природно-заповідного фонду,
- приймати управлінські рішення на підставі отриманої інформації,
- вивчати потреби і поведінки установ та об'єктів природно-заповідного фонду,
- застосовувати ефективну політику просування об'єктів та територій природно-заповідного фонду,
- організовувати контроль дотримання природоохоронного режиму територій та об'єктів природно-заповідного фонду,
- формувати адміністративну структуру установ природно-заповідного фонду,
- застосовувати системний і ситуаційний підхід до управління та адміністрування установ природно-заповідного фонду,
- ефективно використовувати і координувати всі ресурси для досягнення мети своєї діяльності.

4. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Менеджмент природно-заповідного фонду

Тема 1.1. Вступ до курсу. Поняття про особливо охоронні території та їх призначення

Місце дисципліни в структурі освітньо-професійної програми підготовки магістрів з біології

Поняття про особливо охоронні території та їх призначення

Мета та завдання дисципліни

Тема 1.2. Історія розвитку заповідної справи в Україні

Перші охоронні об'єкти на території України

Етапи розвитку заповідної справи в Україні

Сучасний стан та перспективи розвитку заповідної справи в Україні.

Тема 1.3. Поняття про ПЗФ. Особливості формування ПЗФ та управління ним

Класифікація територій та об'єктів природно-заповідного фонду України

Форми власності на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду

Основні засоби збереження територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

Види використання природно-заповідного фонду.

Виділення територій та об'єктів природно-заповідного фонду на місцевості („Положення про єдині знаки та аншлаги на територіях та об'єктах ПЗФ”).

Управління в галузі організації, охорони та використання природно-заповідного

фонду.

Громадський контроль за станом природно-заповідного фонду.

Оцінка значущості мережі природно-заповідного фонду.

Тема 1.4. Природні заповідники. Статус, завдання та режим охорони

Статус та завдання природних заповідників.

Режим охорони природних заповідників.

Охоронні зони природних заповідників.

Управління природними заповідниками.

Тема 1.5. Біосферні заповідники. Статус, завдання та режим охорони

Всесвітня мережа біосферних заповідників.

Завдання та умови створення біосферних заповідників.

Зонування території біосферних заповідників та їх охоронні зони.

Управління біосферними заповідниками.

Характеристика біосферних заповідників України.

Тема 1.6. Національні природні парки (НПП). Статус, завдання та режим охорони

Історія створення НПП в світі та в Україні.

Типи національних природних парків.

Статус та завдання національних природних парків.

Зонування території та режим охорони НПП.

Управління НПП.

Тема 1.7. Регіональні ландшафтні парки (РЛП). Структура, завдання, режим охорони та управління

Статус, завдання та функції РЛП.

Критерії створення РЛП.

Зонування території та режим охорони РЛП

Управління РЛП.

Тема 1.8. Заказники, пам'ятки природи та заповідні урочища. Статус, завдання та режим охорони

Статус, завдання та режими охорони заказників, пам'яток природи та заповідних урочищ.

Різновиди заказників, пам'яток природи та заповідних урочищ.

Управління заказниками, пам'ятками природи та заповідними урочищами.

Тема 1.9. Природно-заповідні об'єкти колекційно-паркового типу

Ботанічні сади. Статус, завдання, режим охорони та управління ними

Дендрологічні парки. Статус, завдання, режим охорони та управління ними.

Зоологічні парки. Статус, завдання, режим охорони та управління ними.

Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва. Статус, завдання, режим охорони та управління ними.

Тема 1.10. Науково-дослідні роботи на територіях та об'єктах ПЗФ та порядок їх створення

Загальна характеристика науково-дослідних робіт на територіях ПЗФ.

Літопис природи.

Порядок створення та оголошення територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

Резервування цінних для заповідання територій та об'єктів.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		Л.	П.	Лаб.	Інд.	С. р.		Л.	П.	Лаб.	Інд.	С. р.
Модуль 1												
Змістовий модуль №1. Менеджмент природно-заповідного фонду												
1.1.Вступ до курсу. Поняття про особли- во охоронні терито- рії та їх призначення	12	2	2	-	-	8	12	-	-	-	-	12
1.2. Історія розвитку заповідної справи в Україні	12	2	2	-	-	8	12	-	-	-	-	12
1.3.Поняття про ПЗФ. Особливості формування ПЗФ та управління ним	12	2	2	-	-	8	12	1	-	-	-	11
1.4.Природні запо- відники. Статус, зав- дання та режим охорони	12	2	2	-	-	8	12	1	-	-	-	11
1.5.Біосферні запо- відники. Статус, зав- дання та режим охорони	12	2	2	-	-	8	12	1	-	-	-	11
1.6.Національні при- родні парки (НПП). Статус, завдання та режим охорони	12	2	2	-	-	8	12	1	-	-	-	11
1.7.Регіональні ланд- шафтні парки (РЛП). Структура, завдання, режим охорони та управління	12	2	2	-	-	8	12	-	1	-	-	11
1.8.Заказники, па- м'ятки природи та заповідні урочища. Статус, завдання та режим охорони	12	2	2	-	-	8	12	-	1	-	-	11

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		Л.	П.	Лаб.	Інд.	С. р.		Л.	П.	Лаб.	Інд.	С. р.
1.9.Природно-заповідні об'єкти колекційно-паркового типу	12	2	2	-	-	8	12	-	1	-	-	11
1.10.Науково-дослідні роботи на територіях та об'єктах ПЗФ та порядок їх створення	12	2	2	-	-	8	12	-	1	-	-	11
Разом за змістовим модулем 1	120	20	20	-	-	80	120	4	4	-	-	112
Усього годин	90	10	10	-	-	54	-	-	-	-	-	-

6. Теми семінарських занять

Не передбачено.

7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість, год.
Змістовий модуль №1. Методологічні основи менеджменту		
1.1	Вступ до курсу. Поняття про особливо охоронні території та їх призначення	2
1.2	Історія розвитку заповідної справи в Україні	2
1.3	Поняття про ПЗФ. Особливості формування ПЗФ та управління ним	2
1.4	Природні заповідники. Статус, завдання та режим охорони	2
1.5	Біосферні заповідники. Статус, завдання та режим охорони	2
1.6	Національні природні парки (НПП). Статус, завдання та режим охорони	2
1.7	Регіональні ландшафтні парки (РЛП). Структура, завдання, режим охорони та управління	2
1.8	Заказники, пам'ятки природи та заповідні урочища. Статус, завдання та режим охорони	2
1.9	Природно-заповідні об'єкти колекційно-паркового типу	2
1.10	Науково-дослідні роботи на територіях та об'єктах ПЗФ та порядок їх створення	2
Всього		20

8. Теми лабораторних занять

Не передбачено.

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість год.
1	1.1.Вступ до курсу. Поняття про особливо охоронні території та їх призначення	8
2	1.2.Історія розвитку заповідної справи в Україні	8
3	1.3.Поняття про ПЗФ. Особливості формування ПЗФ та управління ним	8
4	1.4.Природні заповідники. Статус, завдання та режим охорони	8
5	1.5.Біосферні заповідники. Статус, завдання та режим охорони	8
6	1.6.Національні природні парки (НПП). Статус, завдання та режим охорони	8
7	1.7.Регіональні ландшафтні парки (РЛП). Структура, завдання, режим охорони та управління	8
8	1.8.Заказники, пам'ятки природи та заповідні урочища. Статус, завдання та режим охорони	8
	1.9.Природно-заповідні об'єкти колекційно-паркового типу	8
	1.10.Науково-дослідні роботи на територіях та об'єктах ПЗФ та порядок їх створення	8
Всього		80

10. Індивідуальні завдання

Не передбачено.

11. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни „Менеджмент природно-заповідного фонду” використовуються такі методи навчання:

МН1 – словесний метод (лекція, дискусія, виступи, співбесіда тощо);

МН2 – практичний метод (практичні заняття);

МН3 – наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);

МН4 – робота з навчально-методичною літературою (тезування, анотування, складання доповіді);

МН5 – відео-метод у поєднанні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);

МН6 – самостійна робота (розв'язання завдань).

12. Методи оцінювання результатів навчання

Під час вивчення дисципліни „ Менеджмент природно-заповідного фонду” використовуються такі методи оцінювання:

МО2 – усне та письмове опитування

МО4 – тестування;

МО5 – командні проекти;

МО6 – реферати, есе;

МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

МО8 – презентації та виступи на наукових заходах;

МО9 – захист практичних робіт;

МО10 – іспит.

13. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів під час вивчення дисципліни „Менеджмент природно-заповідного фонду” є:

- усне опитування;
- тестовий контроль знань;
- модульні контрольні роботи;
- реферати та презентації за результатами їх виконання;
- ситуаційні завдання;
- захист звітів за результатами виконання практичних занять;
- залік.

Види та методи навчання і оцінювання

Код компетентності (згідно ОПП)	Назва компетентності	Код програмного результату навчання	Назва програмного результату навчання	Методи навчання	Методи оцінювання результатів навчання
ЗК-01	Здатність працювати у міжнародному контексті	РН-03	Здійснювати злагоджену роботу на результат у колективі з урахуванням суспільних, державних і виробничих інтересів.	МН1-6	МО2, 4-10
ЗК-03	Здатність генерувати нові ідеї (креативність)	РН-09	Планувати наукові дослідження, обирати ефективні методи дослідження та їх матеріальне забезпечення.	МН1-6	МО2, 4-10
ЗК-05	Здатність розробляти та керувати проектами	РН-09	Планувати наукові дослідження, обирати ефективні методи дослідження та їх матеріальне забезпечення.	МН1-6	МО2, 4-10
СК-01	Здатність користуватися новітніми	РН-06	Аналізувати біологічні явища та процеси на молекулярному, клітинному, організменному,	МН1-6	МО2, 4-10

	ми досягненнями біології, необхідними для професійної, дослідницької та/або інноваційної діяльності		популяційно-видовому та біосферному рівнях з точки зору фундаментальних загальнонаукових знань, а також за використання спеціальних сучасних методів досліджень.		
Код компетентності (згідно ОПП)	Назва компетентності	Код програмного результату навчання	Назва програмного результату навчання	Методи навчання	Методи оцінювання результатів навчання
СК-04	Здатність аналізувати і узагальнювати результати досліджень різних рівнів організації живого, біологічних явищ і процесів	РН-06	Аналізувати біологічні явища та процеси на молекулярному, клітинному, організменному, популяційно-видовому та біосферному рівнях з точки зору фундаментальних загальнонаукових знань, а також за використання спеціальних сучасних методів досліджень	МН1-6	МО2, 4-10
СК-07	Здатність діагностувати стан біологічних систем за результатами дослідження організмів різних рівнів організації	РН-06	Аналізувати біологічні явища та процеси на молекулярному, клітинному, організменному, популяційно-видовому та біосферному рівнях з точки зору фундаментальних загальнонаукових знань, а також за використання спеціальних сучасних методів досліджень	МН1-6	МО2, 4-10
СК-09	Здатність застосовувати законодавство про авторське право для потреб практичної діяльності	РН-09	Планувати наукові дослідження, обирати ефективні методи дослідження та їх матеріальне забезпечення	МН1-6	МО2, 4-10
СК-10	Здатність використовувати результати наукового пошуку в практичній діяльності	РН-13	Дотримуватися основних правил біологічної етики, біобезпеки, біозахисту, оцінювати ризики застосування новітніх біологічних, біотехнологічних і медико-біологічних методів та технологій, визначати потенційно небезпечні організми чи виробничі процеси, що можуть створювати загрозу	МН1-6	МО2, 4-10

			виникнення надзвичайних ситуацій.		
--	--	--	-----------------------------------	--	--

14. Критерії оцінювання результатів навчання. Визначити за допомогою якісних критеріїв мінімальний пороговий рівень оцінки і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку. Зазначити використовувану числову (рейтингову) шкалу

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					іспит	залік
90-100	A	Відмінно	здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності	Високий (творчий)	відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущену незначну кількість помилок	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	Зараховано
74-81	C	Добре	здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, з-поміж яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
64-73	D	Задовільно	здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	Задовільно	Зараховано
60-63	E	Задовільно	здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	Незадовільно	Незараховано
1-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

Головною передбаченою формою підсумкового контролю є залік. Курс орієнтований на бальну систему оцінки.

Мінімальний пороговий рівень оцінки – 60 балів. Максимальна кількість балів становить 100, що розподілені за видами робіт наступним чином:

Критерії оцінювання результатів навчання

№ з/п	Вид роботи	Кількість балів	Розрахунок	Максимальна сума балів
1	Робота під час лекційних занять	2,5	$2,5 * 10 = 25$	25
2	Перевірка готовності студента до практичного заняття	2,5	$2,5 * 10 = 25$	25
3	Активна робота під час практичних занять	2,5	$2,5 * 10 = 25$	25
4	Модульна контрольна робота	25,0	$25,0 * 1 = 25$	25
Всього				100

15. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Модуль 1 - поточне оцінювання										Су- ма
Змістовий модуль 1										
T1.1	T1.2	T1.3	T1.4	T1.5	T1.6	T1.7	T1.8	T1.9	T1.10	
7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	75
Модульний контроль – 1										25
Всього										100

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять, самостійної роботи (модульний контроль) та оцінка (бали) за практичну діяльність.

16. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення навчальної дисципліни „Менеджмент природно-заповідного фонду” включає:

1. Опорний конспект лекцій.
2. Методичні вказівки до самостійного вивчення дисципліни „Менеджмент природно-заповідного фонду”.
3. Друковані роздаткові матеріали.

17. Питання для підготовки до підсумкового контролю

1. Місце дисципліни в структурі освітньо-професійної програми підготовки магістрів з біології
2. Поняття про особливо охоронні території та їх призначення
3. Мета та завдання дисципліни
4. Перші охоронні об'єкти на території України

5.	Етапи розвитку
заповідної справи в Україні	
6.	Сучасний стан та
перспективи розвитку заповідної справи в Україні.	
7.	Класифікація
територій та об'єктів природно-заповідного фонду України	
8.	Форми власності
на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду	
9.	Основні засоби
збереження територій та об'єктів природно-заповідного фонду. Види	
використання природно-заповідного фонду.	
10.	Виділення
територій та об'єктів природно-заповідного фонду на місцевості („Положення	
про єдині знаки та аншлаги на територіях та об'єктах ПЗФ”).	
11.	Управління в
галузі організації, охорони та використання природно-заповідного фонду.	
12.	Громадський
контроль за станом природно-заповідного фонду.	
13.	Оцінка значущості
мережі природно-заповідного фонду.	
14.	Статус та
завдання природних заповідників.	
15.	Режим охорони
природних заповідників.	
16.	Охоронні зони
природних заповідників.	
17.	Управління
природними заповідниками.	
18.	Всесвітня мережа
біосферних заповідників.	
19.	Завдання та умови
створення біосферних заповідників.	
20.	Зонування
території біосферних заповідників та їх охоронні зони.	
21.	Управління
біосферними заповідниками.	
22.	Характеристика
біосферних заповідників України.	
23.	Історія створення
НПП в світі та в Україні.	
24.	Типи
національних природних парків.	
25.	Статус та

завдання національних природних парків.

26.	Зонування
території та режим охорони НПП.	
27.	Управління НПП.
28.	Статус, завдання
та функції РЛП.	
29.	Критерії
створення РЛП.	
30.	Зонування
території та режим охорони РЛП	
31.	Управління РЛП.
32.	Статус, завдання
та режими охорони заказників, пам'яток природи та заповідних урочищ.	
33.	Різновиди
заказників, пам'яток природи та заповідних урочищ.	
34.	Управління
заказниками, пам'ятками природи та заповідними урочищами.	
35.	Ботанічні сади.
Статус, завдання, режим охорони та управління ними	
36.	Дендрологічні
парки. Статус, завдання, режим охорони та управління ними.	
37.	Зоологічні парки.
Статус, завдання, режим охорони та управління ними.	
38.	Парки-пам'ятки
садово-паркового мистецтва. Статус, завдання, режим охорони та управління ними.	
39.	Загальна
характеристика науково-дослідних робіт на територіях ПЗФ.	
40.	Літопис природи.
41.	Порядок
створення та оголошення територій та об'єктів природно-заповідного фонду.	
42.	Резервування
цінних для заповідання територій та об'єктів.	

18. Рекомендована література

Основна

1. Андрієнко Т.Л., Клецов М.Л., Прядко О.І. Мережа регіональних ландшафтних парків України: Наукові та організаційні основи створення. – К., 1996. - 35 с.
2. Берташ Б.М., Володимирець В.О., Берташ К.Б. Проблеми оптимізації структури природно-заповідного фонду в контексті адміністративної реформи / Освітні та наукові інновації у сфері біології, збереження здоров'я людини та психо-соціальної і

фізичної реабілітації: матеріали III-ї Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції. Рівне: О.Зень, 2024. 426 с. [Електронне видання]. С. 6-8. <https://www.rshu.edu.ua/contact/naukovi-vydannia/2407-4-materialy-mizhnarodnykh-ta-vseukrayinskykh-naukovo-praktychnykh-konferentsiy>.

3. Берташ Б.М., Володимирець В.О. Проблеми оптимізації структури природно-заповідного фонду Рівненщини / Природно-ресурсний комплекс Західного Полісся в контексті сталого розвитку: збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції науковців, аспірантів і здобувачів вищої освіти. Березне: НСІ НУВГП, 2023. 212 с. С. 24-26. [Електронне видання] – режим доступу:

https://nsi.nuwm.edu.ua/index.php?preview=1&option=com_dropfiles&format=&task=frontfile.download&catid=256&id=469&Itemid=1000000000000.

4. Волошинова Н.О., Бачук А.В., Грищенко Ю.М. Заповідний край лісів, боліт, озер. – Рівне: Видавництво „Волинські обереги”, 2007. 200 с.

5. Грищенко Ю.М. Методика оцінки значущості природно-заповідного фонду / Природно-ресурсний комплекс Західного Полісся: історія, стан, перспективи розвитку. Частина 1. – Березне, 2008. – С. 44-45.

6. Грищенко Ю.М. Основи заповідної справи: Навч. посібник. Рівне: РДТУ, 2000. – 239 с.

7. Грищенко Ю.М., Якимчук А.Ю. Природно-заповідні території та об'єкти лісового фонду (організація, охорона, управління). Навч. посібник. – Рівне; Волинські обереги, 2007. – 144 с.

8. Гуйдаш М.М., Грищенко Ю.М., Жайворон І.О. та ін. Біологічне та ландшафтне розмаїття Рівненщини в дзеркалі регіональних ландшафтних парків: Методично-довідковий посібник. – Рівне, 2004, - 60 с.

9. Доповідь про стан навколишнього природного середовища в Рівненській області у 2023 р. – Рівне, 2024 – 230 с. іл. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.ecorivne.gov.ua/tmp/dopovid_2023.pdf.

10. Т.М.Микитин, В.О.Володимирець, Б.М.Берташ, А.Ю.Якимчук. Регіональний ландшафтний парк „Надслучанський”: еколого-економічні передумови раціонального природокористування / Монографія. Рівне: вид. „Волинські обереги”, 2017. – 248 с. + іл.

11. Про природно-заповідний фонд України: Закон України від 16.06.1992 р. №2456-XII // Відомості Верховної Ради України, 1992. - №34. – С. 502.

12. Природно-заповідний фонд Рівненський області / Під ред. Ю.М.Грищенка. – Рівне: Волинські обереги, 2008. – 216 с.
13. Природа Рівненської області. За ред. Геренчука К.І. Видавниче об'єднання "Вища школа". Вид-во при Львівському ун-ті, 1976, 156 с.
14. Червона книга України. Рослинний світ за ред. Я.П.Дідуха. Київ: Глобалконсалтинг, 2009. 900 с.
15. Червона книга України. Тваринний світ / за ред. І.А.Акімова. Київ: Глобалконсалтинг, 2009. 600 с.
16. Якимчук А.Ю. Економіка та організація природно-заповідного фонду: Монографія. – Рівне: Ред. – вид. Центр НУВГП. – 2007. – 208 с.

Додаткова

17. Березнівщина – поліський край. Під ред. Т.Л.Андрієнко. – Рівне: РДТУ, 2001. – 81 с.
18. Берташ Б.М., Володимирець В.О. Проблеми розробки та встановлення природоохоронних режимів окремих категорій об'єктів та територій природно-заповідного фонду / Актуальні проблеми правотворення в сучасній Україні: збірник матеріалів Х-ї Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Львів: „ГАЛИЧ ПРЕС”, 2020. – 336 с. – С. 246-249.
19. Берташ Б.М., Грищенко Ю.М. Природно-заповідний фонд Березнівщини як об'єкт екологічного туризму. „Природно-ресурсний комплекс Західного Полісся: історія, стан, перспективи розвитку”. Матеріали науково-практичної конференції 25-26.04.2007 р. – Березне: НСІ, 2007. С. 99-100.
20. Берташ Б.М., Дмитрук А.С., Володимирець В.О. Фітосозологічна цінність та стан збереженості рослинного покриву ботанічного заказника загальнодержавного значення „Вишнева гора” / Науково-інноваційний супровід збалансованого природокористування”: матеріали II-ї Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. [Електронне видання] – режим доступу: <http://ep3.nuwm.edu.ua/22746/1/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97%20%D0%B7%D0%B0%D1%85.pdf>. Рівне: НУВГП, 2021. 174 с. С. 116-119.
21. Верцеха О.М., Головка О.В., Берташ Б.М., Кальчук Г.В. Обґрунтування розширення території національного природного парку „Дермансько-Острозький” / Актуальні проблеми правотворення в сучасній Україні: збірник матеріалів Х-ї

Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Львів: „ГАЛИЧ ПРЕС”, 2020. – 336 с. – С. 250-254.

22.

Володимирець

В.О., Берташ Б.М., Васильчук К.П. Оптимізація охорони раритетних видів флори лісових фітоценозів шляхом здійснення біотехнічних заходів / Природно-ресурсний комплекс Західного Полісся в контексті сталого розвитку: збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції науковців, аспірантів і здобувачів вищої освіти. Березне: НСІ НУВГП, 2023. 212 с. С. 24-26. [Електронне видання] – режим доступу: https://nsi.nuwm.edu.ua/index.php?preview=1&option=com_dropfiles&format=&task=frontfile.download&catid=256&id=469&Itemid=1000000000000.

23.

Володимирець

В.О., Берташ Б.М., Діковицький В.М. Різноманітність оселищ Нобельського НПП та їхня соціологічна цінність / Науково-інноваційний супровід збалансованого природокористування”: матеріали II-ї Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. [Електронне видання] – режим доступу: <http://ep3.nuwm.edu.ua/22746/1/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97%20%D0%B7%D0%B0%D1%85.pdf>. Рівне: НУВГП, 2021. 174 с. С. 100-103.

24.

Грищенко Ю.М.,

Антонова, Г.М., Яковишина М.С., Головка О.В., Мартинюк А.М. Заповідне урочище „Сосонки” – смарагдовий скарб Рівного. Путівник. Рівне: ПП „Параграф+”, 2005. – 32 с.: іл.

25.

Грищенко Ю.М.,

Антонова, Г.М., Яковишина М.С., Мартинюк А.М. Рівненський парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва – окраса нашого міста: Путівник. Рівне, 2004. – 20 с.

26.

Грищенко Ю.М.,

Якимчук А.Ю., Яковишина М.С., Мартинюк А.М. Регіональні ландшафтні парки Рівненської області // Екологічний вісник, 2003. - №9-10. – С. 26-30.

27.

Дермансько-

Мостівський регіональний ландшафтний парк: проблеми становлення / Матеріали науково-практичного семінару (22-23 березня 2001 року, м.Здолбунів). – Київ: „Карбон”, 2001. – 136 с.: іл.

28.

Заповідна краса

Березнівщини. Природно-заповідний фонд Березнівського району Рівненської обл. Березне-Рівне, 2006. – 36 с.: іл.

29.

Микитин Т.М.,

Берташ Б.М. Європейський досвід управління особливо охоронними територіями / Теорія та практика менеджменту: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – Луцьк, 2021. – 160 с. С. 112-113.

30.

Viktor Melnyk,

Vitalij Volodymerets, Borys Bertash, Svitlana Didenko. Distribution and state of

Botrychium virginianum (Botrychiaceae) populations in Ukraine / Botanica. 2024, 30 (2): p. 59–69. ISSN 2538-8657. Scopus. <https://doi.org/10.35513/Botlit.2024.2.1>.

19. Інформаційні Інтернет-ресурси

1
матеріали онлайн. - [Електронний ресурс] – Навчальні
режим доступу:
<http://pidruchniki.com/>.

2
бібліотека для студентів. - [Електронний ресурс] – Он-лайн
режим доступу:
<https://www.twirpx.com/>.

3
Верховної ради України. - [Електронний ресурс] – Офіційний сайт
режим доступу:
<http://www.rada.com.ua>.

Робоча програма дисципліни „Менеджмент природно-заповідного фонду” перезатверджена зі змінами та доповненнями на 20__-20__ навчальний рік на засіданні кафедри біології, здоров'я людини та фізичної терапії.

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення
13. Засоби діагностики результатів навчання	Внесено таблицю „Види та методи навчання і оцінювання”

Протокол від „____” _____ 20__ року №____
 Завідувач кафедри _____ (Інна Сяська)
 (підпис) (ім'я та прізвище)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету
 Протокол від „____” _____ 20__ року №____
 Голова навчально-методичної комісії _____ (Ірина Трохимчук)
 (підпис) (ім'я та прізвище)

Робоча програма дисципліни „ Менеджмент природно-заповідного фонду” перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__ - 20__ навчальний рік на засіданні кафедри біології, здоров'я людини та фізичної терапії.

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол від „____” _____ 20__ року №____
 Завідувач кафедри _____ (Інна Сяська)
 (підпис) (ім'я та прізвище)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету
 Протокол від „____” _____ 20__ року №____
 Голова навчально-методичної комісії _____ (Ірина Трохимчук)
 (підпис) (ім'я та прізвище)